

WS Skate EU-gruppen

29. Mai 2026

Agenda

- eIDAS 1.0 og 2.0
- KVV
- Om lommebok og sandkassen
- Om dere, deres tanker om behov, roller og muligheter som kan være aktuelle i sandkassen
- Om virksomhetslommebok

Every time an App or website asks us to create a new digital identity or to easily log on via a big platform, we have no idea what happens to our data in reality. That is why the Commission will propose a secure European e-identity. One that we trust and that any citizen can use anywhere in Europe to do anything from paying your taxes to renting a bicycle. A technology where we can control ourselves what data is used and how.

STATE OF THE UNION ADDRESS, 16 SEPTEMBER 2020

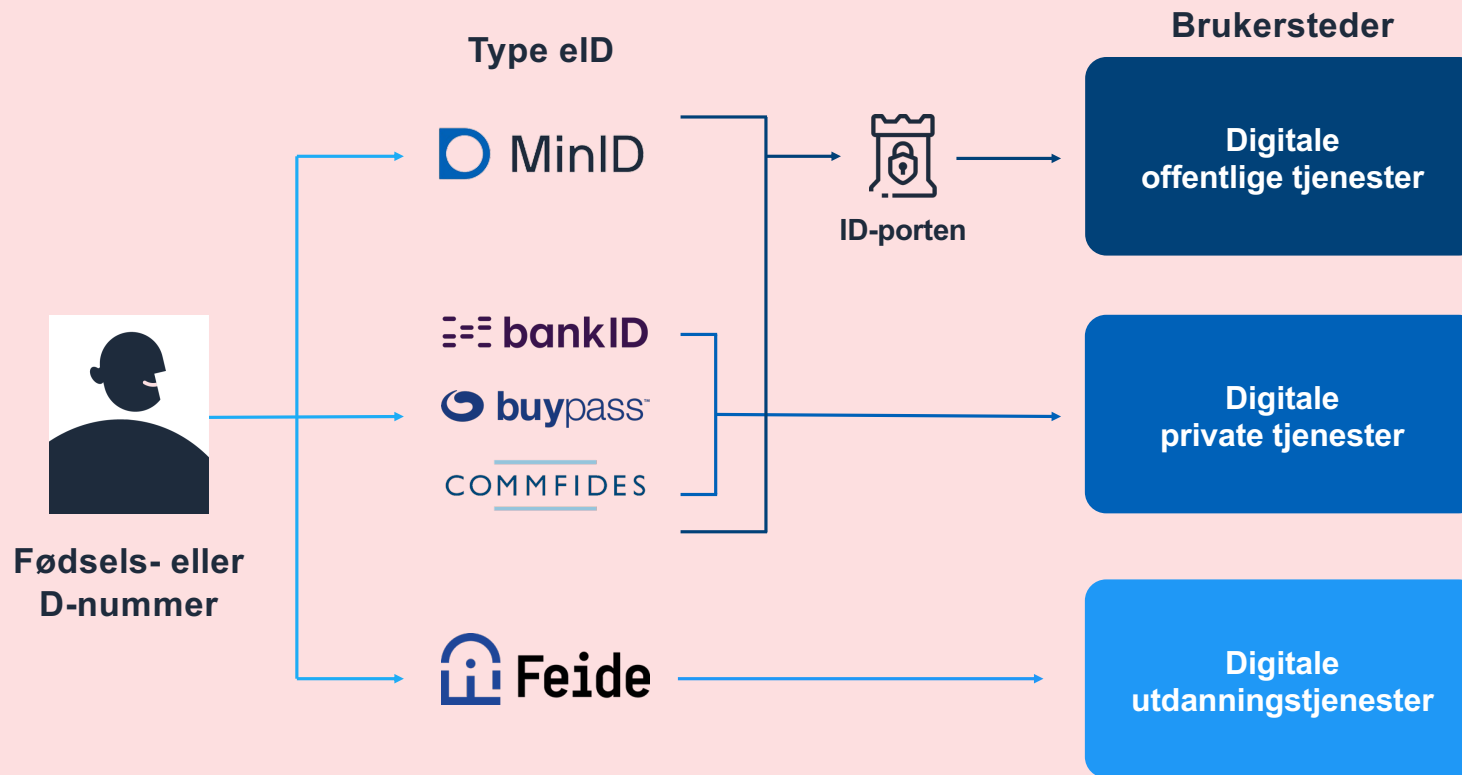

**Ursula von der
Leyen**

**PRESIDENT OF THE
EUROPEAN COMMISSION**

eID i Norge er en suksesshistorie

Behov for en felles og trygg identitet i Europa

- **Fragmentert marked:** Over 20 forskjellige eID-systemer som ikke snakker sammen
- **Gammeldags:** Papir og manuell verifisering er fortsatt standarden. Dyrt og treigt
- **Personvern:** Svindel og identitetstyveri øker. Strengere krav til personvern
- **Digital suverenitet:** EU risikerer å bli avhengig av ikke-europeisk infrastruktur. Private aktører har fylt tomrommet i markedet

Fire faktorer som gjorde at eIDAS 1.0 ikke lyktes

1

Lav dekning

Langt færre land enn forventet i EU/EØS meldte inn sine nasjonale eID-ordninger. Kun 14 av 30 land i EU/EØS hadde ved lansering av eIDAS 2.0 meldt inn sine løsninger.

2

Manglende aksept

Svært få tjenester aksepterte utenlandske eID-er. Selv om regelverket påla land å akseptere utenlandske eID-er var det ingen effektiv håndhevingsmekanisme.

3

Lav bruk

Svært lav bruk på tvers av landegrensene. Skyldes blant annet lav dekning, manglende aksept og at fokuset i stor grad lå på offentlige tjenester, og ikke kommersielle som bank og utdanning.

4

Dårlig brukervennlighet

Brukervennligheten opplevdes forvirrende og lite tillitsvekkende for brukere. Ingen felles brukergrensesnitt eller brukeropplevelse førte til at mange gav opp prosessen halvveis.

Nå kommer Europa etter

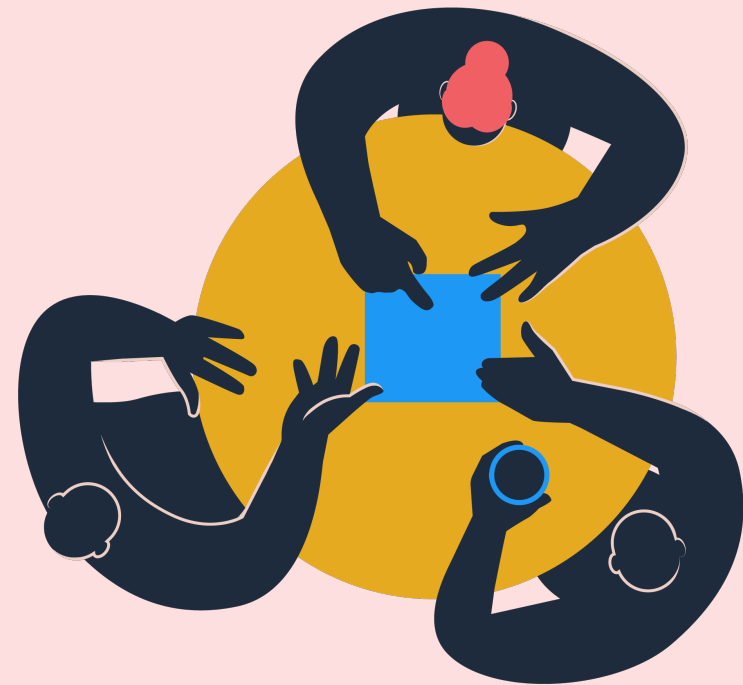
- **eIDAS** står for «**e**lectronic **ID**entification, **A**uthentication and trust **S**ervice» og er et europeisk regelverk som skal sikre et velfungerende indre marked og oppnå et tilfredsstillende sikkerhetsnivå for elektronisk identifikasjon (eID) og tillitstjenester på tvers av EU/EØS-land
- Staten må tilby minst én digital lommebok til befolkningen.
- Forordningen definerer også et bredt sett med nye roller, hvorav noen er definert som myndighetsoppgaver
- Den digitale lommeboken er en eID på sikkerhetsnivå høyt og må aksepteres som en påloggingsmekanisme for en rekke tjenester, både offentlige og private

Digdir sitt målbilde:

Tilby en digital identitetslommebok til alle innen 2030

- Sikre høy nytte for samfunnet
- Forankre retts- og løysingsvalg fra EU
- Ivareta norske interesser gjennom innspill til arkitektur og regelverk
- Involvering av aktører i offentlig sektor og markedet

Lommeboken bygger på fire hovedfunksjonaliteter:

Autentisering

Lagring

Deling

Signering

Eksempel på innhold i lommeboken:

Derfor bli digitale lommebøker viktige

For innbyggere

- Full kontroll over egne data
- Fungerer i hele EU/EØS
- Gratis og tilgjengelig for alle
- Sterk fokus på personvern
- Aksepteres av alle sektorer, inkludert bank og store digitale plattformer

For virksomheter

- Reduserte kostnader, effektivisert saksbehandling og lavere risiko for feil
- Nye muligheter for tjenesteutvikling på tvers av landegrensener i Europa
- Kvalitetssikrede og verifiserte digitale dokumenter fra betrodde kilder reduserer risikoen for svindel.

For samfunnet

- Felles europeisk infrastruktur som styrker samarbeid og interoperabilitet på tvers av land
- Raskere og enklere tjenester, både hos offentlige og private aktører.
- Reduserer avhengigheten til store teknologiselskaper

Flere land prioriterer brukstilfeller som er enkle å ta i bruk og som benyttes hyppig, som vil bidra til høy brukeradopsjon

Land	Prioriterte brukscaser	Fremtidige brukscaser
 Danmark	<ul style="list-style-type: none"> • Digitalt identitetsbevis • Digitalt aldersbevis 	<ul style="list-style-type: none"> • Digitalt førerkort • Europeisk helsetrygdkort
 Sverige	<ul style="list-style-type: none"> • Digital aldersbevis 	<ul style="list-style-type: none"> • Digitalt førerkort • Europeisk helsetrygdkort • E-resept
 Belgia	<ul style="list-style-type: none"> • Digitalt identitetsbevis • Digitalt aldersbevis • Digitalt førerkort 	<ul style="list-style-type: none"> • Digitale attester • Digital postkasse • EasyPlus-kort
 Tyskland	<ul style="list-style-type: none"> • Digitalt førerkort- og vognkort • Autentisering i offentlige tjenester • Identifikasjon ved pakker 	<ul style="list-style-type: none"> • Digital pensjonistattest • Digitalt frivilligbevis
 Italia	<ul style="list-style-type: none"> • Digitalt førerkort • Digitalt helsetrygdkort • Digitalt utførekort 	<ul style="list-style-type: none"> • Digitalt førerkort • Europeisk helsetrygdkort
 Nederland	<ul style="list-style-type: none"> • Digitalt identitetsbevis 	<ul style="list-style-type: none"> • Digital betaling
 Finland	<ul style="list-style-type: none"> • Elektronisk signering • Digitalt identitetsbevis • Digitalt førerkort 	<ul style="list-style-type: none"> • Dokumentsignering • Dokumentdeling

Tyskland har ikke offentliggjort brukscaser

Over 50 identifiserte brukscase

- **Totalt 54 brukscaser identifisert**, hvorav 12 prioritert for videre detaljering
- Prioritering basert på **antatt nytte, relevans og mulighet for realisering i norsk kontekst**
- Fordelt i to kategorier, **digitalisering av bevis og digitalisering av bevis som forenkler prosesser**
- Listen er ikke uttømmende

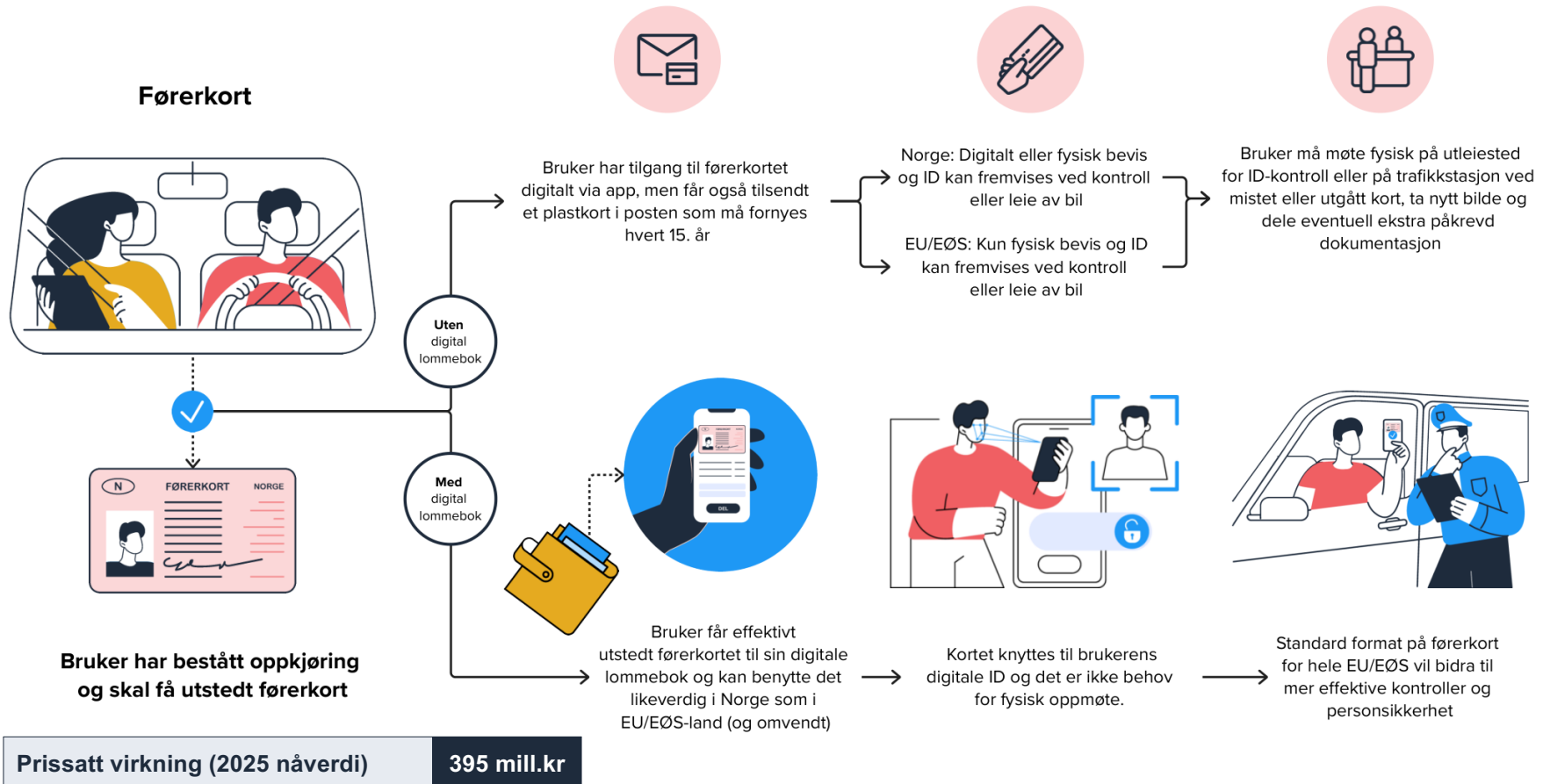

Kartlegging av gevinstpotensialet i bruksfasen for digitale identitetslommebøker, Menon Economics & Capgemini Invent, (2025)

Førerkort som bevis i lommeboken?

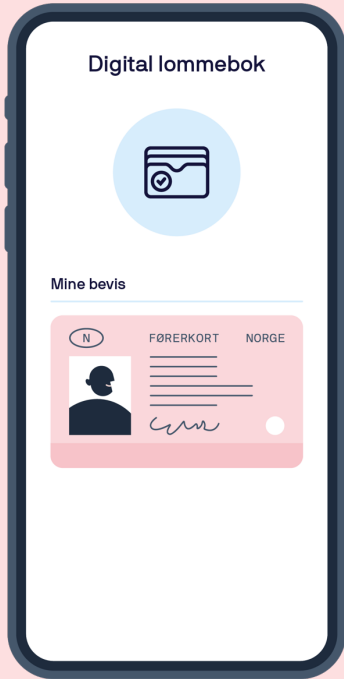

Brukscase A1 | Fører - og vognkort

Deler bevis til

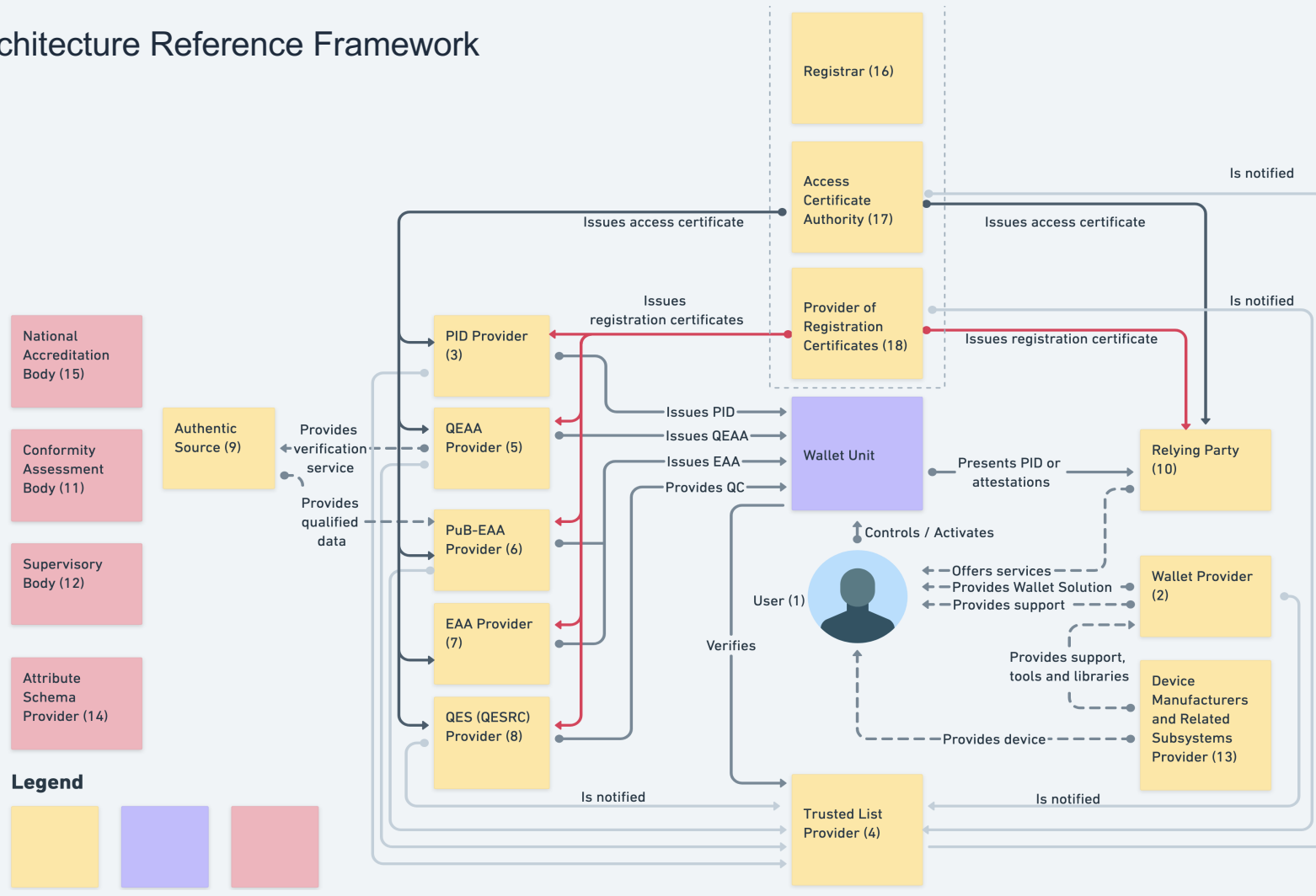

Presenterer presentasjoner av bevis til

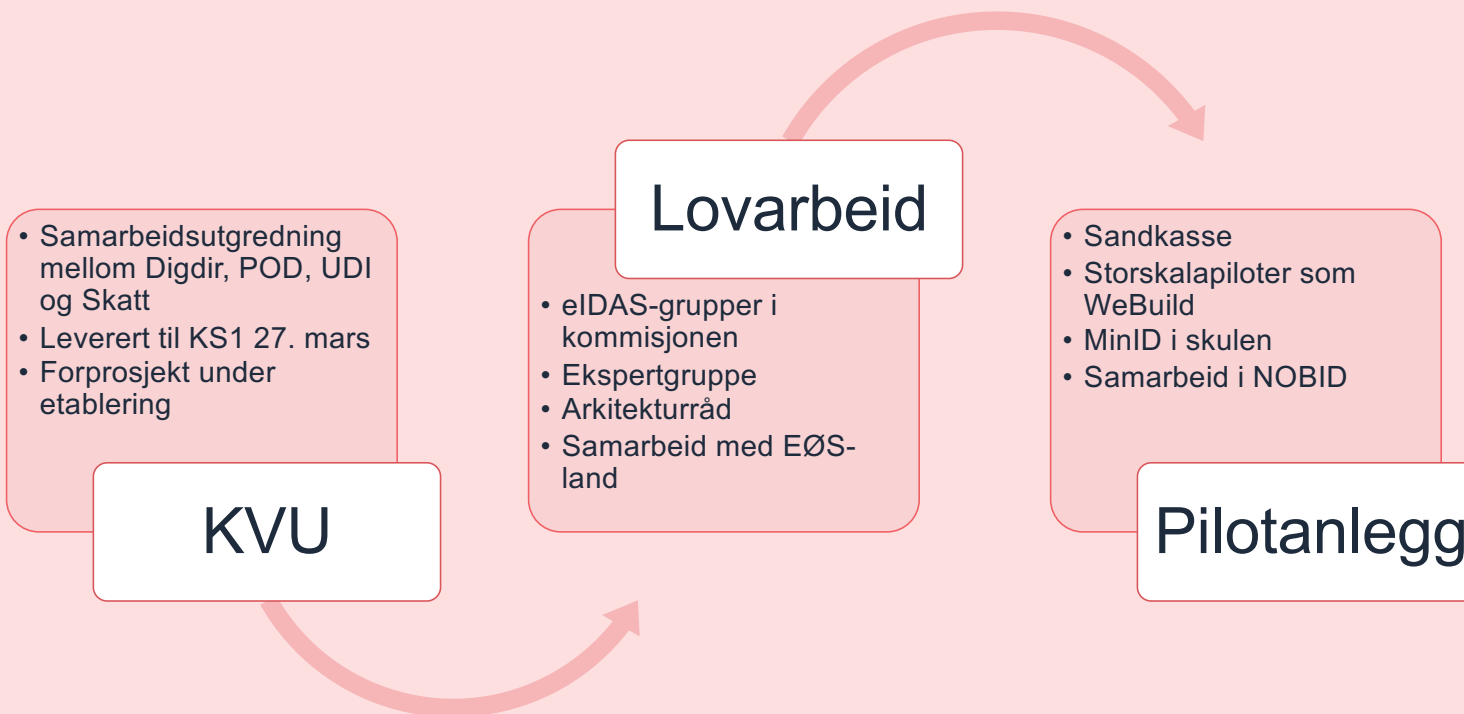

Tillitsrammeverk

ARF - Architecture Reference Framework

Hovudaktivitetar før implementering i Noreg

Felles oppdragsbrev om gjennomføring av konseptvalgutredning (KVU)

DFD i samarbeid med FIN og JD ha gitt Digdir (leder), SKE, POD og UDI i oppdrag å gjennomføre en KVU.

«Formålet med KVUen er å utrede hvilke konsepter som er best egnet til å oppfylle regjeringens mål om at eID på høyt sikkerhetsnivå kan gjøres tilgjengelig for flere og mål om å tilby alle en digital lommebok med eID»

Oppdragsbrevet gir en rekke føringer for arbeidet:

- Utredningsarbeidet skal følge statens prosjektmodell for store statlige IT-investeringer
- Markedsaktører skal involveres. Andre interessenter kan involveres etter behov
- Utredningen skal hensynta kommende krav og lovverk på området, særlig eIDAS 2.0
- KVUen kan identifisere faktiske og rettslige problemstillinger som kan nødvendiggjøre tiltak eller utredninger, og videreformidle til departementene.
- KVUen kan gi anbefalinger om oppfølging av mulige strakstiltak som identifiseres

KVUen vil ikke utrede innføringen av eIDAS 2.0 i sin helhet og er avgrenset til «utstedelsesfasen». Dette betyr at KVUen kun skal utrede de delene av eIDAS 2.0 som er relevant for utstedelse av eID og digital lommebok, og dekker altså ikke bruk av lommeboken.

Roller i eIDAS-økosystemet som er sentrale for KVVU-en

Bruker

Alle som ønsker, og oppfyller vilkår for utstedelse, kan få en digital lommebok i Norge

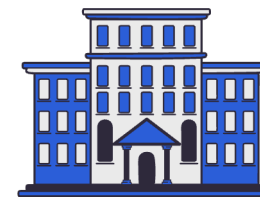
Staten Norge

Staten er ansvarlig for innføringen av eIDAS 2.0. Staten skal bl.a. peke ut aktører som skal fylle ulike roller i økosystemet. Staten skal tilgjengeliggjøre minst én lommebok og definere vilkår for tilgang

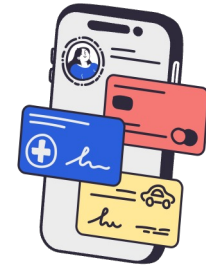
ID-kontrollør

Før PID kan utstedes til lommeboken må brukeren gjennom en ID-kontroll. Denne kontrollen kan gjennomføres ved personlig oppmøte, heldigitalt eller gjennom gjenbruk av tidligere utstedt eID

PID-utsteder

PID-utsteder har ansvar for å utstede et datasett som unikt identifiserer hvem brukeren av en lommebok er. Brukeren får tilgang til dette datasettet i lommeboken sin

Lommebok-tilbyder

Lommebok-tilbyder kan være offentlig, privat eller et offentlig-privat samarbeid. Det må være minst én lommebok-tilbyder, men det kan også være flere

Veien videre

KVUen er foreløpig unntatt offentlighet.

Bli med og lek i sandkassen vår

Sandkassen er et trygt og isolert testmiljø for å utforske nye løsninger og tjenester for den digitale lommeboken

Sandkassen kan gjøre Norge klar for digital lommebok

Hva er sandkassen?

- Et trygt og isolert digitalt testmiljø for å utforske og prøve ut den digitale lommeboken
- Offentlige og private aktører kan samarbeide og lære

Hva kan man gjøre der?

- Teste utstedelse, deling og verifisering av digitale bevis
- Utforske interoperabilitet mellom aktører og systemer
- Bruke Digdirs kjernekomponenter
- Utforske konkrete brukstilfeller og se hvordan de fungerer i praksis

Hvorfor bli med?

- Innsikt i hvordan digital lommebok fungerer
- Redusert risiko før eventuelle investeringer
- Bedre forståelse av tekniske, juridiske og brukerkrav
- Sikre at din virksomhet er klar for innføringen av digital lommebok

Hackaton for digital lommebok – verdifull arena for økosystemet

- Faglig påfyll, økt kunnskap
- Nettverksbygging for samarbeid og erfaringsdeling
- Eksperimentering, utforskning og testing i fellesskap
- Foredrag, Q&As, demoer som viste stor bredde i bruksområder
  - ✓ Demonstrasjon av lommeboksfunksjonalitet
  - ✓ Biometrisk verifikasjon
  - ✓ Hvordan bevis fra lommeboken kan benyttes til å dele status om oppholdssøknad, jobb eller studier
  - ✓ Kommunalt ledsagerbevis der innbygger deler bevis fra med brukerstedet uten manuell kontroll
  - ✓ Oppdatere formuesverdi i skattemeldingen med takst fra lommeboken

Sturla Frøyland · 1.
Leder Innovasjon @ NIF (The Norwegian...
2u · Redigert · 🌐

Norsk idrett sitter på et enormt, unikt datagrunnlag som kunne vært en del av en fremtidig digital lommebok for Norges innbyggere. Og vi savner en god del data som kunne gjort hverdagen enklere og mer inkluderende for våre 1,9 millioner medlemskap - f.eks. bevis for familierelasjoner.

Burde vi også hatt et Analogiseringsdirektorat mtp "off the grid"-løsninger? Og et Digdir for frivillig sektor? Det var noen flere spørsmål jeg følte det var rom for å stille Digitaliseringsdirektoratet i pausen i dag og som vi kanskje kom frem til løsningene på :-)

Møteplasser som dette, rundt felles Digital lommebok, er uvurderlige i å spille hverandre gode digitalt i det lille landet Norge.

<https://lnkd.in/db-Rhvt8>

Ser frem til nyopprettet dialog med alle vi rakk å møte [UDI Utlendingsdirektoratet](#) | [Nav](#) | [Skatteetaten](#) | [Politiets Fellesjenester](#) | [Posten Bring AS](#) | [Oslo kommune](#) | [KS Digital](#) | [Universitetet i Oslo \(UiO\)](#) | [Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet \(NTNU\)](#) | [Hilsen Norges idrettsforbund](#)

Arkitektnettverk for kompetanse, kunnskap, modning og samarbeid

- Faglige råd, erfaringer og diskusjoner om aktuelle tema
- Presenterer og deler info om use caser
- Prioritere utvikling av kapabiliteter som understøtter piloter:
  - Grunnleggende infrastruktur
  - Innlogging og autorisasjon
  - Datadeling
  - Signering og betaling
  - Virksomhetslommebok
  - Integrasjon med eksisterende fellesløsninger

Nytt arkitektnettverk for digital lommebok

28. april 2026

Digdir har etablert eit arkitektnettverk for verksemder som jobbar med testing og utforsking av digital lommebok. Nettverket er knytt til den nasjonale sandkassa og skal ...

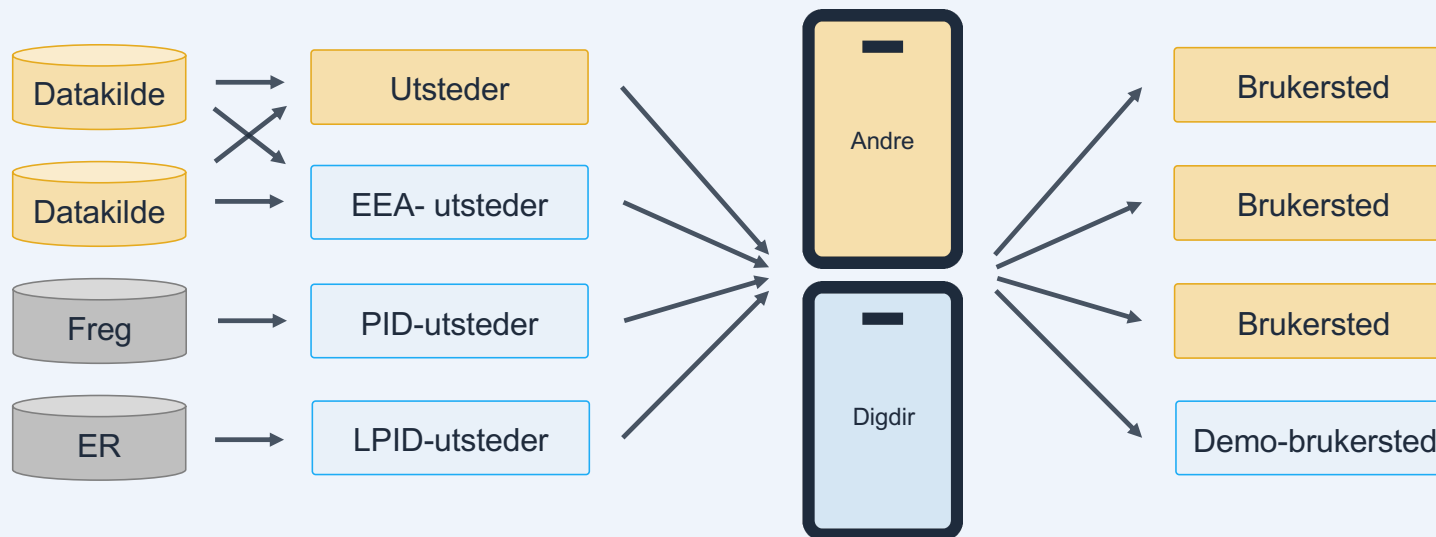
Stor interesse, bredt mulighetsrom og understøtte piloter

- **50+ interessenter**; leverandører, utstedere, brukersteder, myndigheter, forskningsmiljø+++
- **I sandkassen finner du:**
  - Kjernekomponenter, infrastruktur og teststøtte i sandkassen levert av Digdir
  - Andre aktører har også levert kjernekomponenter sandkassen: utstedere, personlommebok, virksomhetslommebøker
- Løpende utvikling og tilpasning i tråd med ARF, behov og use case for pilotering, We Build
- Åpen sandkasse, løpende onboarding

Digdir tilbyr kjernekomponenter – du kan lage det du vil

◇ Digdir
◇ Andre

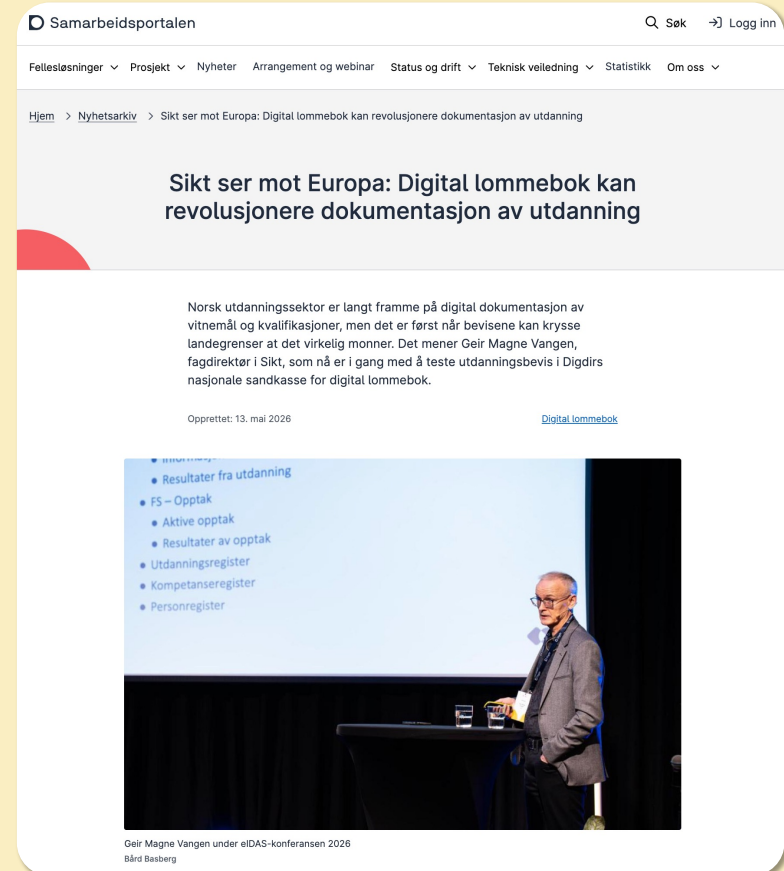

Tillitsrammeverk

Digital lommebok som driver for sømløse tjenester og gode brukeropplevelser

- Bredt spekter av behov og bruksområder som ønskes pilotert i sandkassen
- Flere piloter er klare for oppstart
- Avklaring av deltakelse, eierskap, prioritering, samarbeidspartnere, planlegging, gjennomføring
- Plan for 2026 og 2027 inkl. [utviklingsplan for sandkassen](#)

Samarbeidsportalen

Felleslåsninger ▾ Prosjekt ▾ Nyheter ▾ Arrangement og webinar ▾ Status og drift ▾ Teknisk veiledning ▾ Statistikk ▾ Om oss ▾

Hjem > Nyhetsarkiv > Sikt ser mot Europa: Digital lommebok kan revolusjonere dokumentasjon av utdanning

Sikt ser mot Europa: Digital lommebok kan revolusjonere dokumentasjon av utdanning

Norsk utdanningssektor er langt framme på digital dokumentasjon av vitnemål og kvalifikasjoner, men det er først når bevisene kan krysse landegrensar at det virkelig monner. Det mener Geir Magne Vangen, fagdirektør i Sikt, som nå er i gang med å teste utdanningsbevis i Digdirs nasjonale sandkasse for digital lommebok.

Opprettet: 13. mai 2026 [Digital lommebok](#)

- Resultater fra utdanning
- FS – Opptak
- Aktive opptak
- Resultater av opptak
- Utdanningsregister
- Kompetanseregister
- Personregister

Geir Magne Vangen under eIDAS-konferansen 2026
Bård Basberg

 Digdir

Hvordan bli med i sandkassen

1. Vurdere use case, bruksområder og digitale bevis

- Vurdere hvilke use caser, bruksområder og bevis som er aktuelle, rolle(r) i sandkassen, behov for tilgang til data, tidslinje for videre arbeid

2. Signere avtale for bruk av nasjonal sandkasse

- Samarbeidsavtale for offentlige virksomheter
- Bruksvilkår om du bare skal være brukersted
- FOU-avtale og bilagsmal til avtale om før-kommersiell anskaffelse for private

3. Få tilgang til sandkassen

- Registrering i brukerstedsregisteret [Brukarstadsregister - logg inn](#)
- Lage aksess-sertifikat
- Start koding

Samarbeidsportalen

Hjem > Prosjekt > Digitale lommebøker > Samarbeid og utprøving > Nasjonal sandkasse for digital lommebok

Nasjonal sandkasse for digital lommebok

Nasjonal sandkasse for digitale lommebøker for å utforske muligheter og eksperimenter i et isolert og trygt testmiljø.

Dette er sandkassen →

Her finner du informasjon om hvordan den nasjonale sandkassen for digitale lommebøker gir deg en mulighet for å utforske og eksperimenter i et isolert og trygt testmiljø.

Kostnader
Se kostnadsmodellen for sandkassen.
→

Ta i bruk
Følg stegene for å ta i bruk sandkassen.
→

Teknisk dokumentasjon
Teknisk dokumentasjon for digital postkasse finner du på Digdir Docs.
→

Bruksvilkår
Offentlige og private aktører som skal ta i bruk eIDAS-sandkassen må sette seg inn i og akseptere bruksvilkår og samarbeidsavtaler.
→

Nytt om digital lommebok

Hvorfor en europeisk virksomhetslommebok?

Dagens situasjon

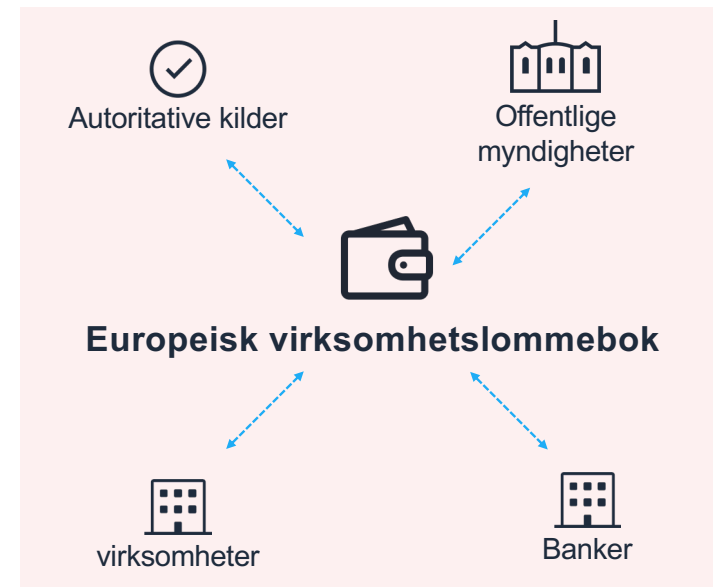
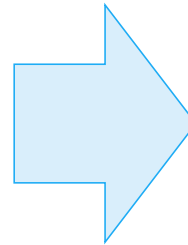
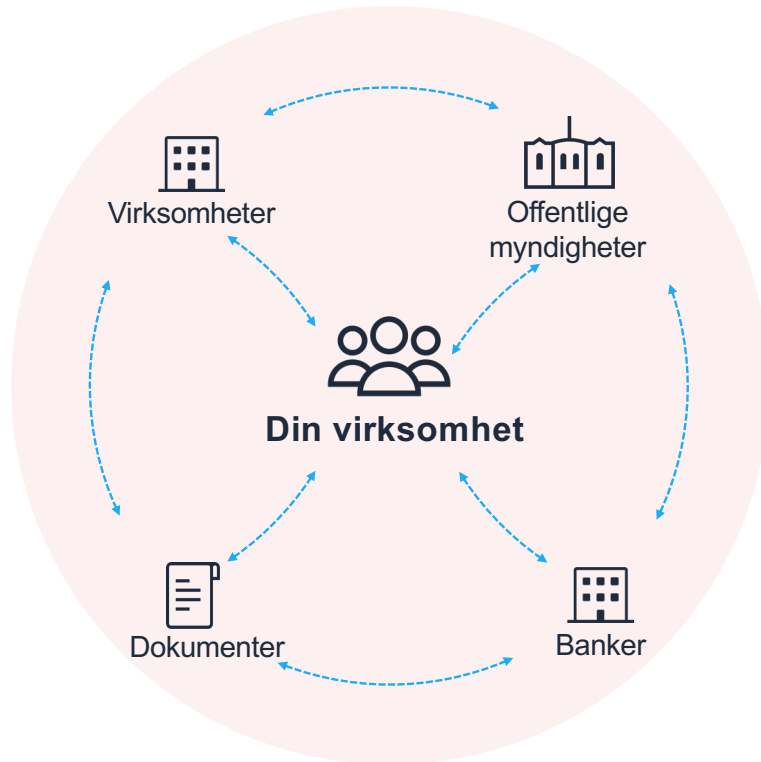
- Ingen felles, betrodd digital identitet for virksomheter på tvers av EU.
- Dette fører til unødvendig administrativt arbeid, bruk av papirbaserte metoder og fragmenterte prosesser mellom land.
- EUDI Wallet, dekker bare fysiske personer – virksomheter var ikke omfattet.

EUs politiske svar

- EUs strategiske agenda for 2024–2029, Det europeiske råds konklusjoner og Konkurranssevnekompasset understreker alle behovet for raskt å redusere administrative byrder.
- Tolv medlemsstater har i fellesskap oppfordret Kommissjonen til å forenkle etterlevelsprosesser for virksomheter.

De europeiske virksomhetslommebøkene skal kunne frigjøre minst 160 milliarder euro i årlige besparelser for næringslivet

Fra dokumenter til pålitelige data

Dokumenter og manuelle prosesser

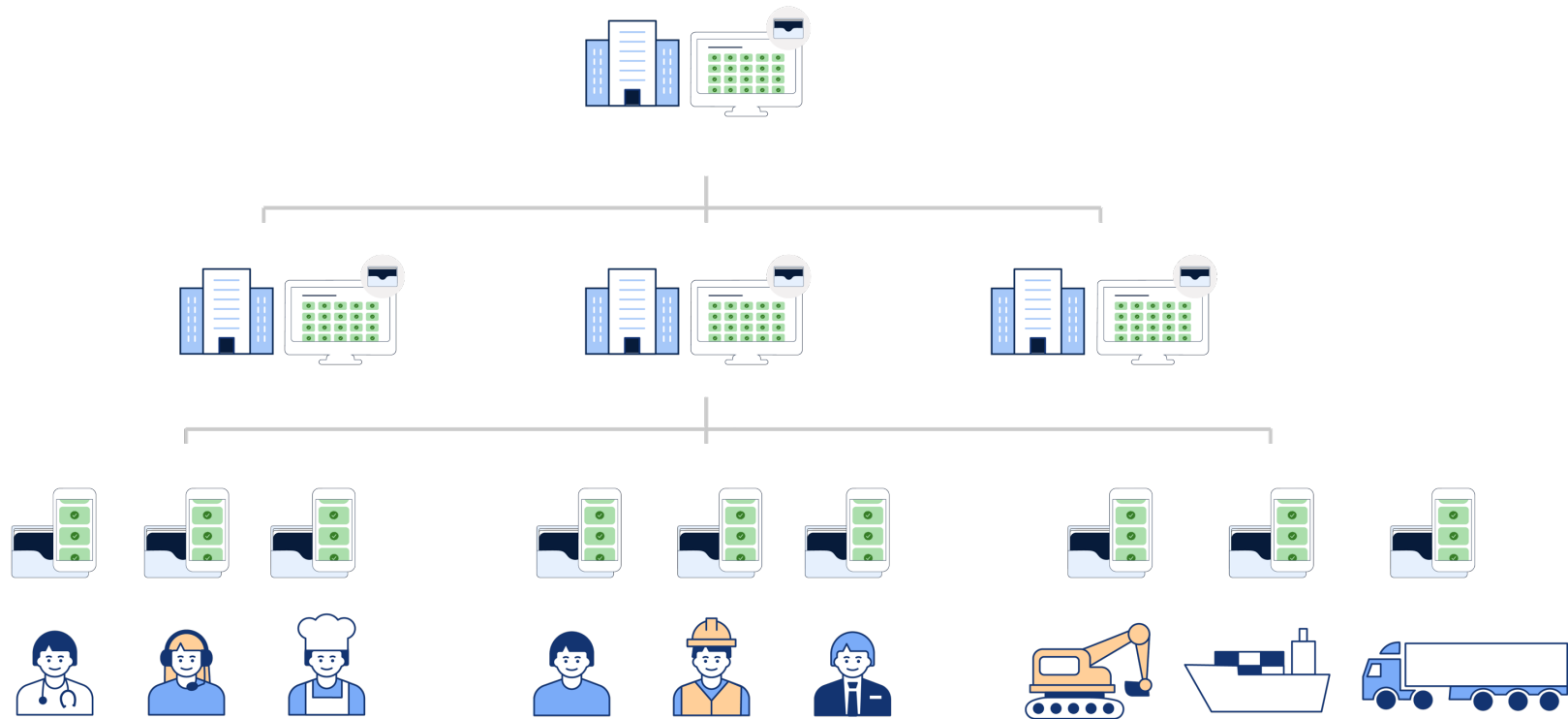
- Gjentatt papirarbeid
- Manuell kontroll
- Fragmenterte systemer

Pålitelige data og automatisering

- Verifiserte data fra kilder
- Kan gjenbrukes på tvers av tjenester
- Sikker og effektiv

Kontroll på leverandørkjeder er en nøkkel i seriøsitetsarbeidet

Oslo kommune - «Prosjekt Enkel Servering»

- Pilot for å utforske muligheter for effektivisering av søknads- og saksbehandling ved bruk av digitale lommebøker.
- Prosjektet utviklet en prototype som viser hvordan digitale personlommebøker og virksomhetslommebøker kan brukes i en søknadsprosess
- Prosjektet viser at digital lommebok-teknologi har stort potensial for å forenkle og effektivisere søknad om serverings- og skjenkebevilling

